

ALMINNELIGE BETINGELSER

for levering med montering av maskiner samt annet mekanisk, elektrisk og elektronisk utstyr i og mellom Danmark, Finland, Norge og Sverige.

Utgitt i 2010 av DI, Danmark, Teknologiateollisuus – Teknologüindustrin, Finland, Norsk Industri, Norge, samt Teknikföretagen, Sverige.

ANVENDELSE

1. Disse alminnelige betingelser får anvendelse dersom partene skriftlig eller på annen måte har avtalt dem. Gjelder betingelsene for en leveranse, må eventuelle avvik avtales skriftlig.

DEFINISJONER

2. I disse betingelser har følgende uttrykk slik betydning:
Avtalen: Partenes skriftlige kontrakt vedrørende Leveransen, med alle kontraktstillegg, og skriftlig avtalte endringer og tillegg til de nevnte dokumenter.
Materiellet: Alt maskineri, apparatur, Programvare, materialer, dokumentasjon og gjenstander som leverandøren etter Avtalen skal levere.

Leveransen: Materiellet og resultatet av det arbeide som etter Avtalen skal utføres av leverandøren.

Dersom Leveransen etter Avtalen skal overtas i selvstendige deler som er forutsatt å skulle anvendes uavhengig av hverandre, skal reglene i disse betingelser anvendes for hver enkelt del. Med Leveransen menes derfor i slike tilfeller den enkelte del.

Monteringsstedet: Det sted hvor Materiellet skal endelig monteres og umiddelbart tilsluttede områder som hører nødvendig sammen med det i forbindelse med transport, lossing og lagring av Materiellet og nødvendig monteringsmaterieil.

Kontraktsummen: Den betaling som eksklusiv merverdiavgift skal ytes for Leveransen.

Dersom betaling for montering skal skje etter regning, og monteringsarbeidet ikke er fullført, fastlegges Kontraktsummen i punktene 23, 27, 49 og 50 til prisen for Materiellet med tillegg av 10 % eller en annen prosentsats som partene har avtalt.

Skriftlig Meddelelse: Ethvert dokument som er underskrevet av en av partene og som er kommet frem til den annen part. Som Skriftlig Meddelelse anses videre beskjed som er kommet frem til den annen part ved hjelp av brev, faks, e-post eller andre kommunikasjonsformer partene har blitt enige om. Innholdet av møtereferat undertegnet eller godkjent av begge parter skal anses som Skriftlig Meddelelse.

Programvare: Den programvare som inngår i Leveransen og som består av:
- Leverandørprogram, programvare selgeren har opphavsretter til og
- Underlisensierte Program, programvare som tredjemann har opphavsretten til og leverandøren med rettighetshaverens tillatelse overdrar bruksrett til.

PRODUKTINFORMASJON

3. Oppgaver i markedsføringsmaterieil, produktinformasjon og prislister er bare bindende i den utstrekning Avtalen uttrykkelig henviser til dem.

TEKNISK DOKUMENTASJON OG INFORMASJON

4. All teknisk dokumentasjon vedrørende Leveransen som før eller etter Avtalens inngåelse overlates fra en part til den annen, forblir den parts eieendom som har overlevert den.

Mottatt tekniske dokumentasjon eller informasjon kan ikke uten samtykke fra den annen part brukes til annet enn formålet med overleveringen. Uten samtykke fra den annen part må den ikke kopieres.

5. Leverandøren skal senest ved overtakelsen vederlagsfritt stille til kjøperens disposisjon ett sett, eller et avtalt antall, av slik teknisk dokumentasjon som er tilstrekkelig utførlig til at kjøperen skal kunne besørge idriftsetting, drift og vedlikehold, herunder løpende reparasjoner, av Leveransen. Leverandøren er dog ikke forpliktet til å utlevere dokumentasjon som angår tilvirkning av Materiellet eller reservedeler.

PROGRAMVARE

6. Dersom ikke annet er avtalt, har kjøperen rett til å bruke Programvaren på følgende vilkår:

6.1. Kjøperen har rett til å benytte Leverandørprogrammet ved bruk av Leveransen. Kjøperen har rett til å overdra denne bruksrett til senere erververe av Leveransen. Leverandøren beholder opphavsretten til Leverandørprogram selv om programmet utarbeides særskilt for kjøperen. Kjøperen har rett til på eget ansvar å gjøre slike tilpasninger i et Leverandørprogram som ligger innenfor det alminnelige formål for bruk av Leveransen.

Med mindre annet er avtalt er leverandøren ikke forpliktet til å utlevere kilde-kodene til et Leverandørprogram.

6.2. Med de begrensninger som måtte være avtalt mellom den som har opphavsretten og leverandøren får kjøperen rett til å benytte Underlisensierte Program ved bruk av Leveransen og å overdra denne bruksrett til senere erververe av leveransen. Senest ved inngåelsen av Avtalen skal selgeren gjennom Skriftlig Meddelelse underrette kjøperen om slike begrensninger.

6.3. Dersom ikke annet er avtalt er leverandøren ikke forpliktet til å levere oppdaterte versjoner av Programvaren til kjøperen.

7. I samsvar med punktene 7.1-7.5 skal leverandøren holde kjøperen skadesløs for krav fra tredjemann på grunn av krenkelse av opphavsrett eller annen immaterialrett som følge av kjøperens bruk av Programvaren.

7.1. Leverandøren svarer likevel ikke for krav forårsaket av:

- at Programvaren benyttes på en måte eller på et sted som ikke er avtalt eller som leverandøren ikke burde ha forutsett, eller
- at kjøperen har gjort forandringer i Programvaren.

7.2. Imøtegåelse av krav som angitt i punkt 7 skal skje for leverandørens regning. Han skal erstatte kjøperen de beløp som denne ved rettskraftig dom eller ved forlik godkjent av leverandøren er pålagt å betale.

Leverandørens ansvar gjelder bare dersom kjøperen gjennom Skriftlig Meddelelse underretter leverandøren uten ugrunnet opphold om krav han har mottatt, og at kjøperen lar leverandøren bestemme hvorledes kravet skal imøtegås, så vel i som utenfor rettergang.

7.3. Viser det seg å foreligge en krenkelse av opphavs- eller annen immaterialrett, og forutsetningene i punkt 7 er oppfylt, skal leverandøren innen rimelig tid etter eget valg:

- sikre kjøperen rett til å fortsette å bruke Programvaren, eller
- endre Programvaren slik at krenkelse ikke lenger foreligger, eller
- erstatte Programvaren med annen programvare med tilsvarende funksjon, men hvor bruken ikke innebærer noen krenkelse.

7.4. Unnlater leverandøren i tide å foreta rettelser eller hjelp etter punkt 7.3, gjelder bestemmelsene i punkt 65 tilsvarende.

7.5. Utover det som følger av dette punkt 7, har leverandøren overfor kjøperen intet ansvar for krenkelse av tredjemanns rett som følge av kjøperens anvendelse av Programvaren. Denne begrensningen av leverandørens ansvar gjelder ikke dersom han har gjort seg skyldig i grov uaktsomhet.

8. For andre mangler ved Programvaren enn de som medfører krenkelse av immaterialrett, gjelder punktene 54 – 67 tilsvarende.

HEMMEIGHOLD

9. Ingen av partene har rett til uten den annens samtykke å gi tredjemann opplysning om slik teknisk eller kommersiell informasjon som en part ved Avtalens inngåelse eller senere har angitt å være konfidensiell. Dette gjelder dog ikke i det omfang slik opplysning er nødvendig for at partene skal kunne oppfylle sine forpliktelser etter Avtalen eller er nødvendig for drift og vedlikehold av Leveransen.

Enhver av partene er forpliktet til å forhindre at den nevnte konfidensielle informasjon i større omfang enn nevnt i første avsnitt overgis til eller anvendes av partens ansatte, konsulenter, underleverandører og andre leverandører eller andre som hos denne part har eller kan få tilgang til slik informasjon.

LEVERANSENS OMFANG, LOVER OG BESTEMMELSER

10. Leveransen skal ha det omfang som fremgår av Avtalen.

Leveransen skal være i samsvar med de lover, forskrifter og andre offentlige bestemmelser som gjaldt på tilbudstidspunktet i det land der Monteringsstedet ligger. Kjøperen er forpliktet til, når leverandøren ber om det, å opplyse om slik lover og bestemmelser som gjelder for Leveransen.

11. Leverandøren skal utføre slike endringsarbeider som følger av endringer i lover, forskrifter og offentlige bestemmelser som gjelder for Leveransen eller endringer i deres alminnelig aksepterte fortolkning, gjennomført etter tilbudsdagen og før overtakelsen. Bestemmelsene i punktene 37-38 får anvendelse på slike endringsarbeider.

ARBEIDSFORHOLD

12. Kjøperen er overfor leverandøren ansvarlig for at monteringen utføres under forhold som er i overensstemmelse med de gjeldende lovbestemmelser og regler for arbeidsmiljøet på Monteringsstedet. Kjøperen skal gi leverandøren Skriftlig Meddelelse om de sikkerhetsbestemmelser som gjelder for personell på Monteringsstedet.

Kjøperen skal også for egen regning stille til disposisjon på eller nær Monteringsstedet tilfredsstillende garderobe-, vaske- og spisebequemmeligheter for monteringspersonellet. Kjøperen er likeledes ansvarlig for at leverandørens personale får kost og losji i nærheten av Monteringsstedet i overensstemmelse med gjeldende tariffavtaler, forskrifter eller som angitt i Avtalen. Utgifter til kost og losji skal, dersom ikke annet er avtalt, betales av leverandøren.

KLARGJØRING FOR MONTERING

13. Har ikke partene avtalt når det skal skje, skal leverandøren i god tid før monteringen skaffe kjøperen tegninger eller beskrivelser som viser hvordan Materiellet skal monteres. Leverandøren skal samtidig gi alle opplysninger som er nødvendige for å oppføre de fundamenter og andre underlag som Leveransen gjør nødvendig. Videre skal han samtidig gi alle opplysninger som er nødvendige for å oppnå en hensiktsmessig adkomst for Materiellet og nødvendig monteringsutstyr til og innenfor Monteringsstedet, og for å etablere alle nødvendige forbindelser til Materiellet.

Enhver utgift som skriver seg fra en feil eller mangel i de tegninger, beskrivelser eller opplysninger som er nevnt ovenfor, skal bæres av leverandøren dersom feilen eller mangelen viser seg for overtakelsen. Enhver slik feil som viser seg etter overtakelsen, skal behandles etter reglene i punktene 54-67.

14. Leverandøren skal gi kjøperen Skriftlig Meddelelse om når Materiellet blir klart for montering i så god tid at kjøperen i tide kan foreta de skritt som han er forpliktet til i henhold til punktene 15 og 16 for å få monteringen gjennomført.

15. Kjøperen skal utføre nødvendige forberedende arbeider i samsvar med de tegninger, beskrivelser og opplysninger som er nevnt i punkt 14. Har ikke partene avtalt når kjøpers arbeid skal være avsluttet, skal det være skjedd senest én uke før det tidspunkt montering skal begynne og slik at fundamenter og underlag må være i stand til å understøtte Materiellet til den tid som er fastsatt. Kjøperen skal ved Skriftlig Meddelelse varsle leverandøren om når det forberedende arbeidet er avsluttet.

16. Kjøperen skal for monteringsstart sørge for at vann og drivkraft, herunder trykkluft og elektrisk strøm på Monteringsstedet, står til disposisjon for leverandøren i nødvendig omfang eller slik som angitt i Avtalen. Dette skal skje uten kostnader for leverandøren. Han skal heller ikke betale for bruk av vann og drivkraft.

Kjøperen skal uten godtgjørelse, på eller nær Monteringsstedet, stille til leverandørens disposisjon låsbare eller på annen måte beskyttede lokaler eller lagerplasser som er egnet til å hindre tyveri av og skade på Materiellet, leverandørens verktøy og utstyr.

PRØVER AV MATERIELLET UNDER TILVIRKNINGEN. INSPEKSJON

17. Skal Materiellet etter Avtalen prøves i forbindelse med tilvirkningen, finner prøven sted der Materiellet tilvirkes med mindre et annet sted er avtalt. Er det ikke avtalt hvilke tekniske krav som skal gjelde for prøven, utføres den i samsvar med vanlig praksis innen vedkommende industribransje i det land der Materiellet tilvirkes.

18. Leverandøren skal ved Skriftlig Meddelelse underrette kjøperen om slik prøve som er nevnt i punkt 17 i så god tid at kjøperen kan være til stede. Prøven kan avholdes selv om kjøperen ikke er representert, dersom han har fått slik underretning.

Leverandøren skal føre protokoll over prøven. Prøveprotokollen skal sendes til kjøperen. Prøveprotokollen skal anses for å gi en korrekt beskrivelse av prøvens gjennomføring og resultat med mindre kjøperen beviser noe annet.

19. Hvis Materiellet ved en prøve som nevnt i punkt 17, viser seg ikke å være kontraktsmessig, skal leverandøren så snart som mulig sørge for at Materiellet bringes i overensstemmelse med Avtalen. Hvis kjøperen forlanger det, skal ny prøve deretter avholdes, med mindre mangelen er ubetydelig.

20. Kjøperen har forøvrig rett til i rimelig omfang, eller som angitt i Avtalen, med tre dagers forvarsel å inspisere tilvirkningen av Materiellet innenfor normal arbeidstid.

21. Er ikke annen fordeling avtalt, skal leverandøren bære alle kostnader ved prøver som utføres der Materiellet tilvirkes. Kjøperen bærer dog alle kostnader for sine representanter, herunder reise- og oppholdsutgifter ved slike prøver og ved inspeksjoner som nevnt i punkt 20.

KJØPERENS FORSINKELSE M.V.

22. Finner kjøperen at han ikke til avtalt tid vil kunne foreta de tiltak han er forpliktet til for Leveransens gjennomførelse, herunder forpliktelsene etter punktene 12, 15 og 16, eller slik forsinkelse fra hans side anses som sannsynlig, skal han uten ugrunnet opphold gi leverandøren Skriftlig Meddelelse om dette. Samtidig skal han angi årsaken til forsinkelsen og, så vidt mulig, hvor lenge forsinkelsen vil vare.

Hvis kjøperen er forsinket med utførelsen av sine forpliktelser etter første ledd, skal han likevel foreta enhver betaling som er gjort avhengig av leverandørens fremdrift som om forsinkelsen ikke var inntruffet.

23. Dersom kjøperen er forsinket med eller på annen måte misligholder sine forpliktelser etter punkt 22 første ledd, skal han erstatte leverandøren de merkostnader til Leveransens gjennomførelse denne derved påføres utover eventuelle krav etter punkt 26 annet ledd. Leverandøren har rett til rimelig utsettelse av overtakelsestidspunktet på grunn av kjøperens mislighold. Dersom leverandøren vil kreve utsettelse, skal han uten ugrunnet opphold gi kjøperen Skriftlig Meddelelse om dette.

Er misligholdet vesentlig, kan leverandøren innstille oppfyllelsen av sine kontraktsforpliktelser inntil forholdet er brakt i orden. Leverandøren kan heve Avtalen ved Skriftlig Meddelelse til kjøperen dersom denne ikke innen én måned etter at han har mottatt Skriftlig Meddelelse fra leverandøren om at hevingsrett vil bli gjort gjeldende, har brakt forholdet i orden. Leverandøren har ved slik hevning rett til erstatning for den skade som kjøperens mislighold har voldt ham. Erstatningsbeløpet må ikke overstige Kontraktsummen.

BETALING

24. Dersom intet annet er avtalt, skal betaling foretas mot faktura med 30 dagers betalingsfrist fra fakturadato. Fakturering skal skje slik:

24.1. Ved montering til fast pris inkludert i Kontraktsummen.

30% av Kontraktsummen faktureres ved Avtalens inngåelse. 30% av Kontraktsummen faktureres samtidig med Skriftlig Meddelelse om at Materiellet er meldt leveringsklart fra fabrikk. 30% av Kontraktsummen faktureres straks Materiellet er ankommet til Monteringsstedet. Resten av Kontraktsummen faktureres ved overtakelsen.

24.2. Ved montering etter regning.

En tredjedel av den avtalte pris for Materiellet faktureres ved Avtalens inngåelse. En tredjedel av den avtalte pris for Materiellet faktureres samtidig med Skriftlig Meddelelse om at Materiellet er leveringsklart fra fabrikk. En tredjedel av den avtalte pris for Materiellet faktureres straks Materiellet er ankommet til Monteringsstedet. Betaling for monteringsarbeidet erlegges etter månedlige fakturaer.

25. Er det avtalt montering etter regning, skal følgende poster debiteres separat:

25.1. Samtlige reiseutgifter for leverandørens personale (inklusive lokale transportkostnader), samt alle utgifter til transport av personalets verktøy og personlige effekter.

25.2. Utgifter til kost og losji og andre oppholdsutgifter for leverandørens personale for hver dags fravær fra hjemstedet, inklusive arbeidsfrie dager og helligdager. I mangel av annen avtale nyttes de høyeste satsene for kost- og reiseogdgjørelse for statlige tjenestemenn i leverandørens land, for reiser til landet der monteringen utføres.

25.3. Betaling for arbeid i ordinær arbeidstid etter antall timer attestert av kjøperen.

25.4. Betaling for overtidsarbeid etter antall timer attestert av kjøperen.

25.5. Betaling etter satsene for ordinær arbeidstid for medgått tid til:

- Nødvendig forberedelse til ut- og hjemreise.
- Utreise og hjemreise samt eventuelle andre reiser, beregnet i henhold til gjeldende lov, forskrift eller tariffavtale i leverandørens hjemland.
- Reise hver dag mellom losjiet og Monteringsstedet dersom reisetiden pr. dag overskrider 30 minutter dersom ikke en annen tidsgrense er fastsatt i gjeldende tariffavtale i leverandørens land.

25.6. Utgifter som leverandøren pådrar seg ved å stille utstyr til disposisjon i henhold til Avtalen, herunder inkludert betaling for bruk av leverandørens eget monteringsutstyr.

25.7. Betaling for ventetid etter satsene for ordinær arbeidstid, dersom arbeidet hindres av omstendigheter som ikke leverandøren er ansvarlig for i henhold til disse betingelser eller Avtalen forøvrig.

25.8. Skatter og avgifter som skal erlegges av det fakturerte beløp og som skal betales av leverandøren.

26. Er det avtalt montering til fast pris, inngår alle de utgifter som er nevnt i punkt 25.1-25.6 i betalingen for monteringen. I tillegg kommer merverdiavgift eller tilsvarende avgift.

Dersom monteringsarbeidet endres, forsinkes eller midlertidig må innstilles av årsaker som kjøperen eller hans andre leverandører er ansvarlige for, har leverandøren i tillegg til den avtalte monteringspris krav på betaling for:

26.1. Tid medgått til venting og ekstra reiser.

26.2. Ekstra arbeid herunder arbeid med å ta ned og sikre monteringsutstyr og igjen sette det opp.

26.3. Merkostnader pådratt som følge av at leverandørens utstyr må holdes i lengre tid på Monteringsstedet enn forutsatt.

26.4. Ekstra utgifter til reiser og opphold for leverandørens personale.

26.5. Kostnader og utgifter forøvrig som leverandøren kan dokumentere er påført ham som følge av omlegging av monteringsarbeidet.

27. Betaler ikke kjøperen til avtalt tid, har leverandøren fra forfallsdag krav på forsinkelsesrente med den rentesats som gjelder etter lovgivningen i leverandørens land om renter ved forsinket betaling. Betaler ikke kjøperen til avtalt tid, har leverandøren i tillegg rett til, etter å ha gitt kjøperen Skriftlig Meddelelse om dette, å innstille oppfyllelsen av sine kontraktsforpliktelser inntil betaling skjer.

Dersom kjøperen ikke har betalt det forfalte beløp innen 3 måneder, kan leverandøren gjennom Skriftlig Meddelelse til kjøperen heve Avtalen, og i tillegg til forsinkelsesrente å kreve skadeserstatning hos kjøperen for det tap han har lidt. Erstatningen må ikke overstige Kontraktsummen.

EIENDOMSFORBEHOLD

28. Materiellet forblir leverandørens eiendom inntil Leveransen er fullt betalt i den utstrekning slikt eiendomsforbehold er gyldig.

MONTERINGSARBEIDET

29. Partene skal senest ved leverandørens meddelelse om at Materiellet er klart til levering fra fabrikk, ved Skriftlig Meddelelse oppnevne hver sin representant vedrørende arbeidet på Monteringsstedet.

Representantene skal være til stede på eller i nærheten av Monteringsstedet i arbeidstiden. Fremgår ikke annet av Avtalen, skal de ha fullmakt til å handle på sin parts vegne i alle spørsmål som angår monteringsarbeidet. Hvor det i disse bestemmelser er angitt at Skriftlig Meddelelse skal avgis, er vedkommende representant alltid bemyndiget til å motta meddelelsen på sin parts vegne.

30. Er ikke annet avtalt, skal kjøperen stille gratis til leverandørens disposisjon de kraner og løfteredskaper og stillaser samt utstyr for transport på Monteringsstedet som er nødvendige for å utføre monteringen, og som må spesifiseres ved Skriftlig Meddelelse fra leverandøren senest en måned før monteringsarbeidets begynnelse.

31. Leverandøren er forpliktet til å påse at de sikkerhetsbestemmelser som gjelder på Monteringsstedet overholdes av hans personell. Denne bestemmelse innskrenker ikke kjøperens forpliktelser i henhold til punkt 12.

Kjøperen har rett til å forlange at personell hos leverandøren som ikke overholder disse sikkerhetsbestemmelser, utelukkes fra adgang til Monteringsstedet.

32. Leverandøren skal ved Skriftlig Meddelelse gi kjøperen nødvendige opplysninger om de spesielle farer for omgivelsene som montering av Leveransen måtte medføre.

33. Kjøperen har ikke, uten samtykke ved Skriftlig Meddelelse fra leverandøren, adgang til å pålegge leverandørens personell noe arbeid.

LEVERANDØRENS RETT TIL KONTROLL

34. Leverandøren har rett til når som helst i arbeidstiden på Monteringsstedet å foreta kontroll av Leveransen på egen bekostning. Denne rett gjelder inntil Leveransen er overtatt og deretter så lenge det pågår arbeid foranlediget av bestemmelsene i punktene 54-67.

ENDRINGSARBEIDER

35. Kjøperen kan, inntil overtakelse har skjedd, og med de begrensninger som er fastsatt i punkt 38, forlange endringer i leveransens opprinnelig avtalte omfang, konstruksjon og utførelse.

Et krav om endring må fremsettes ved Skriftlig Meddelelse til leverandøren. Kravet må inneholde en nøyaktig beskrivelse av hva slags endring som ønskes.

36. Leverandøren kan inntil overtakelse har skjedd, ved Skriftlig Meddelelse foreslå slike endringer som nevnt i punkt 35 første ledd.

37. Så snart som mulig etter å ha mottatt kravet om endring, eller etter selv å ha fremsatt forslag om endring, skal leverandøren gi kjøperen Skriftlig Meddelelse om og hvorledes endringen kan utføres, samt hvilken endring i Kontraktsummen, overtakelsestidspunkt og andre kontraktsvilkår som vil følge av endringen.

Leverandøren skal også gi kjøperen slik meddelelse når endringer i lover, forskrifter og bestemmelser som nevnt i pkt 11 foranlediger endringsarbeider.

38. Utover det som er foreskrevet i punkt 11, er ikke leverandøren pliktig å ut-

føre endringer før partene har inngått skriftlig avtale om virkningen av endringen på Kontraktsummen, overtakelsestidspunkt og eventuelt andre avtalevilkår.

Er partene uenige om virkningen av endringsarbeider som omtales i punkt 11, skal leverandøren i påvente av enighet eller løsning i henhold til punkt 72, utføre slike arbeider etter regning.

OVERTAKELSESPRØVER

39. Når monteringsarbeidet er fullført, skal det, med mindre annet er avtalt, foretas overtakelsesprøver for å avgjøre om Leveransen er i overensstemmelse med Avtalen.

De tekniske krav til gjennomføringen av overtakelsesprøven skal være som spesifisert i Avtalen. Er det ikke avtalt hvilke tekniske krav som skal gjelde for prøven, skal den utføres i samsvar med vanlig praksis og alminnelig anvendte standarder i det land der Monteringsstedet ligger.

Leverandøren skal gi kjøperen Skriftlig Meddelelse om at Leveransen er klar for overtakelse. Han skal samtidig sette en rimelig frist for avholdelse av overtakelsesprøver. Partene skal deretter bli enige om tidspunkt for avholdelse av prøvene. Avtales ikke annet, skal prøvene skje innenfor normal arbeidstid hos kjøperen.

Prøvene skal utføres under leverandørens ledelse og i nærvær av representanter for begge parter. Leverandøren skal føre protokoll over overtakelsesprøven. Prøveprotokollen skal sendes til kjøperen. Prøveprotokollen skal anses for å gi en korrekt beskrivelse av overtakelsesprøvens gjennomføring og resultat med mindre kjøperen beviser noe annet.

40. Kjøperen er forpliktet til omkostningsfritt å stille til leverandørens disposisjon kraft, drivstoff, smøremidler, vann, råvarer og materialer som er nødvendige for å få gjennomført overtakelsesprøver i henhold til punktene 39 og 42 samt endelige justeringer i forbindelse med disse prøver. Han skal også omkostningsfritt installere de apparater og stille til disposisjon for leverandøren den arbeidskraft som er nødvendig for gjennomføringen av overtakelsesprøvene.

41. Dersom kjøper er forhindret fra å være tilstede på den avtalte tid for overtakelsesprøver eller han unnlater å oppfylle sine forpliktelser etter punkt 39 og 40, eller på annen måte forhindrer gjennomføringen av prøver, skal leverandøren ved Skriftlig Meddelelse til kjøperen fastsette et nytt tidspunkt for slike prøver. Kjøperen har krav på en rimelig tidsfrist innen slik prøve avholdes.

Innfinner ikke kjøperen seg til den utsatte overtakelsesprøven, kan denne foretas uten kjøperens nærvær dersom dette er mulig. Leverandøren har rett til å tilkalle en utenforstående sakkyndig person på kjøperens bekostning for å være tilstede under prøven.

Kan ikke overtakelsesprøve gjennomføres som følge av at kjøperen heller ikke etter at han har mottatt leverandørens melding etter punkt 41, første ledd oppfylder sine forpliktelser etter punktene 39 og 40 eller på annen måte forhindrer gjennomføringen av prøver skal tilfredsstillende overtakelsesprøve anses gjennomført ved utløpet av den frist leverandøren har satt i meldingen.

42. Hvis Leveransen ved en overtakelsesprøve viser seg ikke å være kontraktsmessig, skal leverandøren så snart som mulig sørge for at Leveransen bringes i overensstemmelse med Avtalen. Deretter skal ny overtakelsesprøve avholdes med mindre partene avtaler å unnlate det, eller avvike fra det kontraktsmessige ikke har driftsmessig betydning. Punkt 39 gjelder i så fall tilsvarende.

OVERTAKELSE

43. Når Leveransen er i den stand som den etter Avtalen skal være ved overtakelsen skal kjøperen anses for å ha overtatt Leveransen,

a) så snart overtakelsesprøvene er fullført eller må anses fullført i henhold til punktene 39-42, eller

b) dersom det er avtalt at overtakelsesprøver ikke skal avholdes, når Skriftlig Meddelelse som nevnt i punkt 39, tredje ledd, første setning, er mottatt av kjøperen

Det skal dog ikke være til hinder for overtakelse av Leveransen at det gjenstår mindre justeringer og kompletteringar som ikke har driftsmessig betydning.

Kjøperen skal uten ugrunnet opphold ved Skriftlig Meddelelse bekrefte overfor leverandøren at Leveransen er overtatt og samtidig bekrefte tidspunktet for overtakelsen. Unnlattelse av å gi slik bekreftelse innvirker ikke på bedømmelsen av om overtakelse har funnet sted.

Før Leveransen er overtatt, har kjøperen ikke rett til å ta den eller noen del av den i bruk. Dersom kjøperen tar Leveransen eller noen del av den i bruk uten at leverandøren ved Skriftlig Meddelelse har gitt samtykke til det, anses kjøperen for å ha overtatt Leveransen. Leverandørens forpliktelser til å gjennomføre overtakelsesprøver faller da bort.

44. Med mindre annet er avtalt, går risikoen for Leveransen over ved overtakelsen.

Dersom det er avtalt at kjøperen skal motta Materiellet på Monteringsstedet, er han forpliktet til straks å foreta undersøkelse av Materiellet og omgående ved Skriftlig Meddelelse reklamere eventuelle transportskader til leverandøren.

LEVERINGSTID. FORSINKELSE

45. Levering anses skjedd den dag Leveransen overtas i henhold til reglene i punkt 43.

46. Dersom partene istedenfor et bestemt overtakelsestidspunkt har angitt et tidsrom innen hvilket overtakelse skal skje, løper dette fra inngåelsen av Avtalen.

47. Finner Leverandøren at han ikke kan fullføre Leveransen i rett tid, eller må forsinkelse fra hans side anses som sannsynlig, skal han uten ugrunnet opphold ved Skriftlig Meddelelse underrette kjøperen om dette og samtidig angi årsaken til forsinkelsen, samt så vidt mulig, det tidspunkt Leveransen er beregnet å være klar til overtakelse. Unnlater leverandøren å gi slikt varsel, skal han uten hensyn til bestemmelsene i punkt 49 og 50, erstatte kjøperen de merutgifter han påføres og som han ville ha unngått om han hadde fått varsel i tide.

48. Dersom overtakelsen blir forsinket som følge av en omstendighet som i henhold til punkt 69 utgjør en fritakelsesgrunn, eller på grunn av en handling eller unnlattelse fra kjøperens eller hans øvrige leverandørs side, herunder leverandørens innstilling av oppfyllelsen av sine kontraktsforpliktelser etter punkt 23 og 27, eller som følge av en endring i henhold til punkt 11 og punktene 35-38, skal tiden for overtakelse forskyves med en periode som etter sakens omstendigheter er rimelig. Dette gjelder selv om årsaken til forsinkelsen inntreffer etter det opprinnelig avtalte overtakelsestidspunkt.

49. Dersom Leveransen ikke i rett tid er overtatt i henhold til punkt 43, er kjøperen berettiget til konvensjonalbot fra den dag overtakelse skulle ha skjedd.

Konvensjonalboten utgjør 1 % av Kontraktsummen for hver påbegynte ukes forsinkelse. Konvensjonalboten kan ikke overstige 10 % av Kontraktsummen.

Konvensjonalboten forfaller til betaling etter påkrav ved Skriftlig Meddelelse fra kjøperen, dog tidligst ved overtakelse av Leveransen, eller eventuelt på dagen for heving etter punkt 50.

Kjøperen taper sin rett til konvensjonalbot såfremt han ikke ved Skriftlig Meddelelse har fremsatt krav om dette innen 6 måneder etter at overtakelse skulle ha skjedd.

50. Dersom forsinkelsen er så lang at kjøperen har rett til maksimal konvensjonalbot etter punkt 49 og Leveransen fremdeles ikke er overtatt, kan kjøperen ved Skriftlig Meddelelse til Leverandøren kreve klargjørelse for overtakelsesprøve innen en siste rimelig frist, som ikke skal være kortere enn én uke.

Dersom leverandøren ikke har klargjort Leveransen innen denne frist, og dette ikke skyldes omstendigheter som kan tilregnes kjøperen eller en annen leverandør engasjert av ham, kan kjøperen ved Skriftlig Meddelelse til leverandøren heve Avtalen.

Kjøperen har ved slik heving dessuten krav på erstatning for det tap han er påført ved leverandørens forsinkelse, dersom tapet overstiger den maksimale konvensjonalbot han har kunnet kreve etter punkt 49. Denne erstatning må ikke overstige 10 % av Kontraktsummen.

Kjøperen har dessuten rett til ved Skriftlig Meddelelse til leverandøren å heve Avtalen dersom det er klart at det vil inntreffe en forsinkelse som etter reglene i punkt 49 ville gi kjøperen rett til maksimal konvensjonalbot. Ved slik heving har kjøperen rett til så vel maksimal konvensjonalbot som erstatning i henhold til tredje ledd.

51. Bortsett fra konvensjonalbot etter punkt 49, og heving med begrenset erstatning etter punkt 50, er ethvert krav fra kjøperen i anledning leverandørens forsinkelse utelukket. Denne begrensning i leverandørens ansvar gjelder ikke dersom han har gjort seg skyldig i grov uaktsomhet.

ANSVAR FOR TINGSKADE FØR OVERTAKELSEN

52. Leverandøren er ansvarlig for enhver skade på Leveransen som oppstår før risikoen er gått over på kjøperen. Dette gjelder uansett skadens årsak, med mindre skaden er forårsaket av kjøperen eller noen han svarer for. Selv om leverandøren ikke er ansvarlig etter dette punkt, kan kjøperen kreve at leverandøren på kjøpers bekostning utbedrer skaden.

53. Leverandøren er ansvarlig for skade på kjøpers eiendom før overtakelse av Leveransen bare hvis det kan påvises at skaden er voldt ved uaktsomhet av leverandøren eller noen han svarer for i forbindelse med oppfyllelse av Avtalen. Leverandøren har dog i intet tilfelle ansvar for driftstap, tappt fortjeneste og andre økonomiske konsekvenstap. Denne begrensning av leverandørens ansvar gjelder ikke dersom han har utvist grov uaktsomhet.

ANSVAR FOR MANGLER

54. Leverandøren er forpliktet til å avhjelpe alle mangler ved Leveransen som skyldes feil i konstruksjonen, materiale, tilvirkning eller montering av Leveransen i overensstemmelse med punktene 56-67 nedenfor.

Har selgeren ansvar for en mangel, hefter han også for skade på Leveransen forårsaket av mangelen.

Leverandørens ansvar omfatter ikke mangler som forårsakes av materiale som er skaffet av kjøperen, av konstruksjoner som er foreskrevet eller spesifisert av ham eller av feilaktig utført forberedende arbeid av kjøperen, jfr. punkt 15.

55. Ansvar omfatter ikke mangler som skriver seg fra årsaker oppstått etter overtakelse i henhold til punkt 43. Det omfatter for eksempel ikke mangler som oppstår som følge av at driftsforholdene avviker fra hva som er forutsatt i avtalen eller av uriktig anvendelse av Leveransen. Det omfatter heller ikke mangler som skyldes mangelfullt vedlikehold eller uriktig montering fra kjøpers side, forandringer foretatt i Leveransen uten samtykke ved Skriftlig Meddelelse fra leverandøren eller reparasjoner som kjøper har utført på en feilaktig måte. Endelig omfatter ikke ansvaret normal slitasje og forringelse.

56. Leverandørens ansvar omfatter bare mangler som viser seg i løpet av ett år fra den dag Leveransen er overtatt i henhold til punkt 43. Anvendes Leveransen mer intensivt enn avtalt, forkortes denne periode i tilsvarende grad.

57. For deler av Leveransen som er byttet ut eller reparert overensstemmende med punkt 54, påtar leverandøren seg de samme forpliktelser som gjelder for den opprinnelige Leveranse i en tid av ett år. For Leveransens øvrige deler forlenges bare perioden nevnt i punkt 56 med det tidsrom Leveransen ikke har kunnet bli anvendt som følge av mangler som leverandøren har ansvaret for.

58. Kjøperen skal gi Skriftlig Meddelelse til leverandøren om en mangel uten ugrunnet opphold etter at mangelen har vist seg og i intet tilfelle senere enn 2 uker etter at fristen i punkt 56 og 57 er utløpt. Meldingen skal inneholde en beskrivelse av hvorledes mangelen ytrer seg. Dersom kjøperen ikke underretter selgeren om en mangel innen de frister som er angitt ovenfor, mister kjøperen retten til å fremsette krav på grunn av mangelen.

Dersom det er grunn til å tro at mangelen kan medføre risiko for skade, skal slik melding gis straks. Gis ikke slik Skriftlig Meddelelse straks, taper kjøperen retten til å fremsette krav på grunnlag av skade som inntreffer på Leveransen og som ville ha vært unngått hvis slik meddelelse var blitt gitt.

59. Etter å ha mottatt Skriftlig Meddelelse etter punkt 58, skal leverandøren uten ugrunnet opphold avhjelpe mangelen. Avhjelp innen denne frist skal finne sted på et tidspunkt som ikke i unødvendig grad forstyrrer kjøperens virksomhet. Leverandøren må selv bære kostnadene ved dette i henhold til reglene i punktene 54-65.

Avhjelp av mangelen utføres der Leveransen befinner seg, selv om det er et annet sted enn Monteringsstedet, med mindre leverandøren finner at det er mer hensiktsmessig for begge parter at Materiellet sendes til ham eller til et sted han anviser.

Hvis avhjelpen kan skje ved at en mangelfull del byttes ut eller repareres, og kan demontering og innmontering av delen utføres uten spesiell kyndighet, kan leverandøren kreve at den mangelfulle delen sendes til ham eller til et sted han anviser for reparasjon eller utskiftning. Leverandørens forpliktelse vedkommende den mangelfulle del er oppfylt når han leverer til kjøperen en tilberedt reparert eller en utskiftet del.

60. Skal reparasjon eller innmontering i henhold til punkt 59 utføres der Leveransen befinner seg, gjelder punktene 12, 16 og 53 tilsvarende.

61. Dersom avhjelp av mangelen medfører inngrep i annet enn Leveransen, svarer kjøperen for arbeidet og kostnadene med dette.

62. Enhver transport og forsendelse i forbindelse med utbedring av mangler skal skje for leverandørens regning og risiko. Kjøperen skal følge leverandørens instruksjoner om forsendelsesmåte.

Kjøperen skal bære leverandørens merkostnader ved avhjelp som følge av at Leveransen befinner seg på et annet sted enn Monteringsstedet.

63. Mangelfulle deler som byttes ut etter punkt 54, skal stilles til leverandørens disposisjon og blir hans eiendom.

64. Dersom kjøperen har gitt slik melding som nevnt i punkt 58, og det viser seg ikke å foreligge noen mangel som leverandøren svarer for, har leverandøren rett til kompensasjon for det arbeid og de kostnader reklamasjonen har påført ham.

65. Dersom leverandøren ikke innen rimelig tid oppfylder sine forpliktelser etter punkt 59, kan kjøperen ved Skriftlig Meddelelse gi leverandøren en siste frist for oppfyllelse. Er ikke forpliktelsene oppfylt innen den satte frist, har kjøperen etter eget valg, rett til:

- a) for leverandørens regning og risiko utføre eller få utført de tiltak som er nødvendige for å avhjelpe mangelen, forutsatt at han her går frem på en fornuftig og rimelig måte eller
- b) å kreve prisavslag oppad begrenset til 20 % av Kontraktsummen.

Dersom mangelen er vesentlig, kan kjøperen i stedet heve Avtalen ved Skriftlig Meddelelse til leverandøren. Kjøperen har også rett til slik å heve Avtalen dersom mangelen etter tiltak som nevnt under a) fortsatt er vesentlig. Kjøperen kan ved heving kreve erstatning for det tap han har lidt, oppad begrenset til 20 % av Kontraktsummen.

66. Uansett det som bestemmes under punktene 54-65, gjelder leverandørens mangelsansvar ikke for noen del av Leveransen lenger enn 2 år fra overtakelsen i henhold til punkt 43.

67. Leverandøren har intet ansvar for mangler ut over det som er foreskrevet i punktene 54-66. Dette gjelder ethvert tap mangelen måtte forårsake, som for eksempel driftstap, tappt fortjeneste og andre økonomiske konsekvenstap. Denne begrensning i leverandørens ansvar gjelder ikke dersom han har gjort seg skyldig i grov uaktsomhet.

ANSVAR FOR TINGSKADE FORVOLDT AV LEVERANSEN ETTER OVERTAKELSEN

68. Leverandøren har intet ansvar for skade voldt av Leveransen på fast eiendom eller løsøre og konsekvenser av slik skade dersom skaden inntreffer mens Leveransen er i kjøperens besittelse.

Kjøperen skal holde leverandøren skadesløs i den utstrekning leverandøren pålegges ansvar overfor tredjemann for slik skade eller tap som er nevnt i første ledd.

De nevnte begrensninger i leverandørens ansvar gjelder ikke dersom han har gjort seg skyldig i grov uaktsomhet.

Fremmer tredjemann krav mot leverandør eller kjøper om erstatning for skade og tap som omhandlet under dette punkt, skal den annen part straks underrettes om dette gjennom Skriftlig Meddelelse.

Leverandør og kjøper er gjensidig forpliktet til å la seg saksøke ved den domstol eller voldgiftsrett som behandler erstatningskrav mot en av dem, på grunnlag av en skade eller et tap som påstås forårsaket av Leveransen. Det innbyrdes forhold mellom kjøper og leverandør skal dog alltid avgjøres ved voldgift i henhold til punkt 72.

FRITAGELSESGRUNNER (FORCE MAJEURE)

69. Følgende omstendigheter skal betraktes som fritagelsesgrunner, dersom de hindrer Avtalens oppfyllelse eller gjør oppfyllelsen urimelig tyngende: arbeidskonflikt og enhver annen omstendighet, når partene ikke kan råde over den, så som brann, naturkatastrofer og ekstreme naturhendelser, krig, mobilisering eller militære innkallelser av tilsvarende omfang, rekvisisjon, beslag,

handels- og valutarestriksjoner, opprør og oppløp, knapphet på transportmidler, alminnelig vareknapphet, innskrenkninger i tilførselen av drivkraft, samt mangler ved leveranser fra underleverandører eller forsinkelse av slike leveranser som følge av slik omstendighet som omhandles i dette punkt.

Omstendigheter som nevnt er bare fritagelsesgrunn dersom deres virkning på Avtalens oppfyllelse ikke kunne forutses ved inngåelsen av Avtalen.

70. Det påligger den part som ønsker å påberope seg en fritagelsesgrunn som omhandlet under punkt 69, straks ved Skriftlig Meddelelse å underrette den annen part, så vel om hindringens inntreden som dens opphør.

Ved force majeure hos kjøperen skal denne dekke de utgifter leverandøren pådrar seg for å sikre og beskytte Leveransen. Videre skal kjøperen dekke leverandørens utgifter til personell, underleverandører og utstyr som etter kjøpers samtykke holdes i beredskap for gjenopptakelse av arbeidet med Leveransen.

71. Uansett hva som ellers måtte være bestemt i disse bestemmelser, kan enhver av partene heve Avtalen ved Skriftlig Meddelelse til den annen part, dersom Avtalens oppfyllelse vil bli hindret i mer enn 6 måneder av en begivenhet som nevnt i punkt 69.

TVISTER. LOVVALG

72. Tvister i anledning Avtalen og alt som har sammenheng med den, skal ikke behandles av de ordinære domstoler, men skal avgjøres ved voldgift og i overensstemmelse med de lovregler om voldgift som gjelder i leverandørens land.

73. Alle rettsspørsmål som oppstår i anledning av Avtalen, skal bedømmes etter loven i leverandørens land.